

Cat.

60.513

III

~~11544~~

Q 60.513
III

Q 1640

Богословъ Василъ Суховникъ Панахию
Синтадаренцъ.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА

133

Гр. 140

ОТГОВОРЪ

НА

БОГОСЛОВСКАЯ ГРЪЦКА БРОШУРА.

Прѣзь ты дны са ѣ издала въ Царыградѣ една дебела брошура, кон носи насловъ: *Πραγματεία περί της κανονικής δικαιοδοσίας του οικουμενικού Πατριαρχικού Θρόνου, επί της εν Βουλγαρία διοδοξίου Ἐκκλησίας.*

ὑπὸ Γρηγορίου ἀρχιεραματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας.

— Исслѣдование за каноническое право вселеннаго Патриаршескаго стола надъ Православнажъ въ Българижъ Чърковѣ. —

Отъ Григория първаго писара священнаго Собора великаго Христовыа чърквы. —

Там брошура ѣ пълна отъ калугерскы легенды, конхъ сжъ писали разны иноцы въ килии (стаи) си съ обычныи Гръцкы духъ противо Българскы въ разны времена чърковны работы, какъ то и противо ныхны гражданскы дѣла, прѣдставлены отъ тѣхъ иноцы съ най-зловны духъ и прикрывѣны по волжъ имъ. Ные нѣщѣмъ, си губи врѣма да одговаримы на такыва калугерскы легенды и глупости; защото не имъ отдавамы никаквѣ историческѣ важность, нѣ имамы гы за чисты приказкы. Ные убѣртамы вниманье си на двѣ главны точки, кон са относьтъ не само на насъ Българы, нѣ и на сичкы православны и неправославны Славяны. А тии точки сжъ слѣдныа: 1. Гърци казвать чи Богъ и духъ сватыи избралъ тѣхень языкъ и тѣхъ да просвѣтятъ

дѣль свѣтъ въ Христіанство и языка си наричють Божественны и Евангелскы языкъ. Това сѣщо отъ духа сватаго дадено имъ прѣимъщество признавють и православни Русси и ето единадесать нови апостоли, кои са сѣ сега пошвили цю сѣ писали въ едиж си прѣснѣ издаденѣ брошурѣ „Къ Сербамъ Посланіе изъ Москвы“ въ нежъ брошурѣ са казва: Богу угодно было избрать ихъ (Грековъ) языкъ для прославленія своего имени въ священномъ писаніи и ихъ самихъ для распространенія вѣры въ мірѣ.“ Послѣ казва: „Отъ нихъ просвѣтился многіе народы; и мы, Славяне, отъ нихъ получили лучшее свое достоиніе, истинное знаніе Бога и Спасителя нашего.“

2. Гърци назвють чи тии кръстили Българи, дали имъ писменность, просвѣщение, и всѣко друго нравъственно добро!!!

Тѣй-зи сѣ двѣ главны точки на коихъ ные убъртамы вниманіе, какъ то рѣкохмы, и призоваваемы сичкы учены Славны да убриять и тии на това вниманіе си; защото са на сичкы относють и ные ще вѣзвѣмъ въ едно важно и голѣмо изслѣдование, да докажѣмъ міру чи тии нѣсѣ истинны. А това наше изслѣдование ще бѣди кратко и подѣ въпросителнѣ начинѣ.

Ные знаймы чи многимъ отъ нашихъ Славнѣ ще са види съвсѣмъ странно такова едно нѣщо, кое са е вѣкы вкоренило въ тѣхъ и толкова е оному писано и мысли са чи то е вѣкы доказано, кѣту двѣ и двѣ четиры, а най-паче кѣту сичко са отдава да е станѣло по духу сватому, благоволяющу Грькамъ и языку имъ! Нѣ ные ги молимы покорно, да послушють и наши о тому мысли и ако не имъ са види блѣгоразмыслено и праворазумно казаное отъ насъ, нека са отговорють на наши въпроси.

Ные оставямы Гърцы да са радвѣтъ на легенды си, а отправамы въпроси си всѣмъ ученимъ Славянѣмъ и всему ученому міру:

1. Пытамы покорно и съ най-гольмажъ благоговѣйность: Богато сватый духъ дади огненна изыцы Апостоламъ и имъ каза да идѣтъ да проповѣдѣтъ прѣдъ сички изыцы = народы, между тѣхъ Апостоли имаше ли поне единъ Гръкъ или Еленъ, или сички тии Апостоли бѣхъ Еврѣи???

Отговоръ на той-зи въпросъ не можи да бѣди освѣтъ отрицателенъ т. е. чи нѣмаше ни единъ Гръкъ между имъ. Слѣдовательно духъ сватый не ѣ избралъ Гърцы, ни то тѣхенъ изыкъ да просвѣти цѣль свѣтъ, какъ то тии и многи наши братья Славнии мыслятъ и сѣ убѣдени и пишятъ ище и до днѣсь такива неосновны работы, противни праваго разума, историй и вѣри. Знаино ѣ ище чи и четири Евангелисти нѣсѣхъ были Гърци, ни ти Апостолъ Павелъ, писавшый най-много, нѣ чисти Еврѣи.

2. Пытамы покорно и съ най-гольмажъ благоговѣйность: Прѣдъ Богу и прѣдъ духу сватому имали лицезренье, щото да са прѣдпочете единъ кривачъ народъ Гърцы отъ толкова миллионы други народы? и на той-зи въпросъ отговоръ не можи бы освѣтъ отрицателенъ. Сички книжници, мадречи и богословци единогласно щѣтъ отговори чи прѣдъ Богъ нѣсть лицезренье, Богъ ѣ всеправеденъ и проч. щото и отъ того са обличѣва грѣцкое глупомыслие. Ученый свѣтъ знай твѣрдѣ добрѣ чи стари Елени прѣзирахъ сички свѣтъ и назовавахъ ги *βάρβαροι* = варвари и съ други разны укорительны имана, а ученый свѣтъ знай ище чи прѣды Гърцы и въ тѣхны времена не бѣхъ сички народи варвари и достойни за укореение, нѣ бѣхъ много по-учини и по-просвѣтени отъ Гърцы и тии ходѣхъ и са подлизвахъ около тѣхъ и

кѣту научѣвахъ по-яѣщо си приносихъ го въ отъчство си. Такива учени народи сж' были Иривски (Самьсьиритски) народи, Вавилонини, Египтини и проч. Там стара Грьчьска гордость, що сж' искали да са казвѣтъ чи тии сж' пьрви на свѣтъ, увела са, за нечастие, и въ потомцы имъ ище и въ Христийство и искать да кажиѣтъ смѣшно, чи Богъ и сватый духъ тѣхъ и тѣхень изыкъ избралъ!!!

Това казвамы за пьрваж точка и молимъ покорно да ни са отговорѣтъ на тѣй-зи въпросъ. Нека дойдимъ на втораж точка, кои е поважна за насъ и сички Славныи т. е. да докажимъ чи Българи и въ общѣ сички Славнии иѣсж' са крѣстили отъ Гьрцы, ни то свашченое Старо - Българско писание е приводъ отъ Грьцкы.

Нѣ тукъ щѣмъ говори малко по-обшырно.

Ни единъ отъ учены Славныи, кои сж' изслѣдевали до сега Славныисжъ старина, не е убрижалъ особно внимание, да изслѣдава: какви сж' были възпомажени въ врѣма крѣщения Прѣславскаго двора нечистиви книги, Колѣдникъ, Пѣтникъ, Грьмникъ, Мысленикъ и проч.? Какви сж' были тии книги за коихъ послании отъ Прѣславскаго двора въ Римъ, пытаѣтъ папа Николаа I. що да сторижтъ съ тѣхъ, а той имъ казалъ: да ги изгорите!? Какви сж' были тии чьрти и рѣзкы, коихъ чьрноризецъ Храбръ възпоманува: „Славене прѣжде погани сѣще не имѣвахъ писменность, нѣ чьртами и рѣзами читаахъ и гатаахъ?“

Сички сж' зѣмали за избобрѣтателя на Славныисжъ писменность Кирила и Методии, въ врѣма крѣщения Прѣславскаго двора и дали ѣ сж' има Кирилица, ако ти сѣща писменность, освѣнь вѣкои си буквы, да са види ище отъ нѣколко вѣкове прѣды Христа по Еленскы стары надписи, и ако да са е открылъ и въ Българинъ, въ Тьрновъ,

надпись на мраморъ издѣланъ, писанъ съ немъ писменность въ врѣмя славнаго Крума, цара Болгарскаго, кой ѣ былъ ище прѣды Кирила и Методиа и кому остатки отъ законы сж' авни и въ Европѣйскж повѣстность подь иланемъ Les institutions du roi Sgoum = Законоустановление цара Крума.

Учении Славни сж' удобрили чи священное писание ѣ приводъ отъ Гръцкы и чи Славни са сж' крѣтили отъ Гърцы, и то крѣщение най-напрѣдъ ушь ставъло въ Прѣславъ.

За священное писание, чи было приводъ отъ Гръцкы, най много гы ѣ убъждало сродство старочрковнаго языка съ Еленскому и иѣколко Еленизми що са виждать въ него. Нѣ ные гы пытамы покорио: кога иѣкой си изсаѣдова и докази чи то сродство си тѣгли отъ другъдѣ начало, а иѣ отъ того мнимаго привода, и чи тии еленизмы отъ другы много по-слѣды причины са сж' увели въ него, тогава тии Господиновци що щать отговори на това?

Българи и сички въ общѣ Славни до крѣщения прѣславскаго двора, иѣмали, казвать писменность! Ные иѣщѣмъ ходи отъ тврдѣ далѣко, т. е. отъ прѣды Христа ище тры вѣка на-прѣдъ, чи Българи сж' живѣли въ Старѣ Планинѣ, за кое държимъ историчѣскы доказательства, иѣ ще пытамы отъ по-слѣ иѣщо си.

Атидови насалѣдници Бошиъ, Каранъ, Крумъ, Борисъ, царували въ Болгаринѣ, покорили иѣколко пати Византийскж великж държавж, зѣмали годишно даждие, имали писменны договори по иѣкогашъ съ Византийцы, имали законы, и каквы ище законы? отъ многобройны членове, а иѣмали писменность?! Каква голѣма глупость! Отъ Солуна са звили два брата и тии были отъ провиданиа избрани, да крѣстятъ прѣслав-

ски Българи! Съница и провижданя имъ приписъть! Каква хубава легенда! Само гръцка глава можи да ѝ сплете!

Кириль или Методий дошаль въ Прѣславъ, былъ живописецъ, Борисъ царь български былъ ловець зауѣтъ, ималь въ Прѣславскы горы лѣтны домове и приградены звѣрницы, обичѣль и живописание, Кириль му написалъ и начерталь второ пришествие, Борисъ са уплашилъ и искалъ да са кръсти, Кириль го кръстиль, никакъ мълва голѣма не станало, съ нѣколко ся тѣлохранители ся, Борисъ съ кръста въ рѣцѣ, побѣдялъ сички толкогодишны идолопоклонницы упорны Българи! Кириль привель отъ гръцкы на славенскы (а нѣ на българскы казвать учени Славяни!) Священное писание и то за седемдесеть дны, и сичко ся свършило! Помагали му пѣкъ, казвать, и нѣкодина велми бързопихци попове Българи отъ Охридъ! Прѣкрасна легенда!

Да докажымъ той-зи важень въпросъ трѣба да изслѣдовамы въ кратцѣ слѣдныя:

1. Кога е исчезнало има Елень и Гръкъ и не е имало никакъ гражданскъ важность, а замѣнило са съ има *Ρωμαῖος* = Римлянинъ.

2. Кой народъ и языкъ владѣше въ Европѣ въ врѣма Иисуса Христа и какви народи живѣхъ въ Турскъ дѣвшинѣ Европѣ.

3. Дѣ са е съставила Христова първа чъркова и на каквы языцы сж' проповѣдали язычникъмъ Христови посланици.

1.

Старое има Елень и поновое Гръкъ отъ кога бѣхъ исчезнали политическы и пакъ са повихъ?

Сички учени знають чи Филипъ царь Македонскы бѣ гудиль на умъ да завладѣ гръскы земж и той ѝ дади първы ударъ да подпадни подь чюздѣ

власть. Той завладѣ и изчисти няхны приселеныя кои бѣхъ са разпрострьени отъ вѣвъ Морѣ, по нѣкои си мѣста въ Тессалиѣ и Ипирѣ зовимы днѣсь стрѣны, какъ то и въ Тракийскы крайбрѣжыя и постѣпи и въ самы имѣ границы. На това имама тысящи доказательства. Димостенъ и Есхинъ въ слова си, какъ то и други съвременници описваѣтъ сичкы почти подробности за тѣхъ работы. Филипово намѣрение изпълни сынъ му Александръ великий. Той завладѣ и покори сичкѣ грѣцкѣ земѣ, къту имѣ разори и нѣколко си градове. И отъ тогава еленска самостоятельность вѣкы изчезна и има Елень и Гъркѣ нѣмаше никакво гражданско значенне. Само Атина бѣхъ остали къту полусвободно мѣсто, милостивъ Александра великаго, заради великолѣпныя храмове и здания, коихъ великий Александръ пощади.

Послѣ смърти Александра великаго Македонска толь разпрострьена държава раздѣли са, какъ то е знаино, на нѣколко си части отъ неговы войводи, между коимъ имаше и Гърци и тии войводи съставихъ толкови царства и владѣихъ подъ свои си имана завладѣныя мѣста, гърскѣ земѣ, какъ то и самъ собственикъ Македоникъ. Има Елада и Елень, Гъркѣ и Гърци нищо не значеше политически, какъ то е было прѣды Александра великаго.

Това раздробление и несъгласие докара най-послѣ падение Македонскаго царства, и Римъ ползовавшъ са отъ того, почна да завладава разны мѣста, до дѣ разшыри най-послѣ своѣ толь великѣ държавѣ.

Гърци, живѣвшу ище Александру и послѣ смърти его, ако и да са покушаваха нѣколко плати да възживѣтъ пакъ Атинско народодържавие, обаче нищо не успѣхъ да извършѣтъ. Послѣ Македонское иго Римъ имѣ наложи такова иго, щото и народное си има вѣкы изгубихъ, и казвахъ са и казвѣтъ са

ище и до днѣсь *Ῥωμαῖοι* = Римляни, вмѣстѣ Елени и Гръци, и *ἐξεργεῖς Ῥωμαίικα* = знайшь ли Римлянскы. Има Елень и Гръкъ са шѣва въ политическо значеніе пакъ въ 1821, иъ простыи народъ се има *Ῥωμαῖος* си самъ отдава. Византийская же държава, за коуж по-долу щѣмъ говори, никогы не є была Гърции и Елада, ни то є такова има носила. Свидѣтельство живо имаы, освѣнь историческыя, и това що завладѣтели Турцы й даваът има Румъ Милети = Римлянскы народъ, кое ти всѣкогы носила до паде- нна си.

Нъ можя нѣкой си да отправи въпросъ: Гърци казвать, чи Македонци были Елени? То ще бяди смѣшно, да отговаримы на той-зи въпросъ, кога сами, съвременници Филипа и Александра, Елени пишяът, чи Македонцы не были Елени, нито имаи нѣкакво си сродство съ той-зи народъ и съ языка му, а и Александръ, кога говорилъ на войскъ си по Македонскы языкъ, наѣмнати въ негово войнство, нѣколко си Гърци не разбирали нищо по Македонскы и той са унуждалъ да имъ говори по Еленскы языкъ, кого є познавалъ, какъ то днѣсь царие зна- ятъ и други языци. Македонци сж' были Елени тѣй какъ то днѣшни нѣкои си учени Гърци мечтааът двѣ Елади: *Ἄρατι καὶ ἀδριατὸς Ἑλλάς* = видима и невидима Елада — Гърции!

Александръ великый є былъ на свѣтъ 366—323 л. прѣды Христа, щото отъ него врѣма до 1821 има Елень и Гръкъ никакво политическо значеніе не є имало на свѣтъ т. е. Гърци сами нѣсж' были вѣкы независими.

2.

Кой народъ и языкъ владѣше въ врѣма Исуса Христа?

Римлянско народодържавие ище въ 264 до 133 л. прѣды Христа бѣ съкрушило Картагенскъ власть

и бѣ покорило почти сички народы по краибрѣж-
 ныа лѣгове Срѣдиземнаго мора; а въ врѣма Тра-
 на Римскаа държава са разшыри най-много. Трапиъ
 въ 106 л. подирѣ Христа покори Дакиѣ = Влашко
 и Богданско до днѣшнѣ Бессарабиѣ и направи гы
 Римскѣ облысть. Той завладѣ и краидунавскы мѣ-
 ста Българии, направи крѣлости и около Дунава и
 за свободное съ Влашко минуванѣ направи ка-
 менѣ мостъ на Дунава, кому остатки са ище виж-
 дѣтъ между Турну - Севериѣ и Чернець. Трапиъ
 мина и Старѣ-Планиѣ (Ъмѣ) на устие ѣ, кое и до
 днѣсъ ище носи има Трапинови - Врата, завла-
 дѣ Македониѣ и Тракиѣ, кои и до днѣсъ отъ него
 врѣма носи има Румани, а жители ѣ са назова-
 вѣтъ отъ старо - планинскы Българы Руманци.
 Негови завладѣныа са прострѣхѣ и въ Азиѣ, какъ
 то сѣ' описаны подробно въ Римскѣ повѣстность.
 Нѣ отъ чърнаго-мора, отъ дѣ са простира Стара-
 Планина, до вышепоманѣты Трапиновы Врата, то
 мѣсто оста непобѣдено отъ Римляны и тамо живѣ-
 ихѣ независими Българы, укрѣплени и завардени и
 отъ двѣ стрѣны на Старѣ - Планинѣ. Тии си бра-
 ныхѣ свободѣ и неподнадихѣхѣ подѣ Римскѣ власть,
 ни то народно ся има замѣнихѣ съ Руманцы, какъ
 то тѣхны братиы Тракийцы и Македонцы отъ не-
 волю сторихѣ. По тѣхѣ мѣста нигдѣ не са вижда
 Римскы памятникѣ, какъ то по другыа.

Трапиъ остави тѣхѣ мѣста незавладени; защо-
 то трудно можаше гы завладѣ и защото негова гла-
 вна цѣль бѣше Азиѣ; понеже той слѣдоваше ходѣ
 Александра великаго и мыслише, чи тии обкрѣже-
 ни отъ всебѣ стрѣнѣхѣ отъ Римскы завладеныа ско-
 рѣ щѣтъ подпадна подѣ Римскѣ власть. Нѣ то не
 изпадна тѣй; защото обстоятельства са мѣнихѣ и
 тии си увардихѣ свободѣ и независимость до по-
 слѣднео имѣ падение подѣ Турскѣ власть и тѣмѣ

въ разны времена дойдохъ на помощь иѣколко пѣти Волжански имъ братии (1). Римско народодържавие (республика) успѣ да подчини толкова народы и да ги държи толкова врѣма подъ власти си, защото не имъ налагаше иѣкакво си ташко иго, нѣ повѣчъ ги оставише, кѣту съжзицы си; войнство и началници отъ тѣхъ имъ оставише, вѣрж не имъ докачише, даже и закони си не имъ налагаше. Римляни сѣ зовали таковыхъ подданиковъ себѣ: *Socii populi Romani*.

Това можи всѣкы да узнае отъ Римскѣ повѣстность и отъ видимое въ чърковнѣ повѣстности правление Палѣстинскихъ Еврѣвъ, дѣ са пиши чи тии имали свои съборища и сѣдовища въ Иерусалимъ, а военнаи и изпълнителнаи власть была въ Римскы рѣцы. Македонски и Тракийски Българи такъ сѣ были покорени Римляниимъ; иначе не ѣ могло да бѣди единъ Римъ да държи толкова народы подъ власти си!

Римско правление ѣ давало и не Римлянамъ отъ подданиковъ си почетно гражданство и то ѣ было голѣмъ честь за тѣхъ! А такового Римлянина вѣнкашни облыстии управители иѣсѣ имали власть да го сѣдѣтъ и наказвѣтъ, нѣ трѣбало ѣ да го провождѣтъ въ Римъ. Това са доказва отъ посланика Павла, кого иѣсѣ могли да усѣдѣтъ въ Иерусалимъ нѣ пратили сѣ го въ Римъ.

Всѣкы ученъ знай чи Исусъ Христосъ спаситель са роди въ Ветлеемъ, въ врѣма Августа Кесара, въ 12 л. консулства его въ Римъ, отъ сѣтворе-

---

(1) У насъ са находи една Българска стара рѣкописъ дѣ са доказва това, какъ то и чи Българи тры иѣка еще прѣды Христа сѣ живѣли въ Старж-Планинѣ, кога сѣ доходиша тамо Галати, кое е потвърдено и отъ Европѣискѣ повѣстность.

ниа мѣра 4004 (или 4963 selon l'art de verifier les dates), и са разпѣвъ въ 33 лѣто възрасти си, въ Иерусалимъ въ вѣрѣма Пилата управляющаго Иерусалима. На кръста было писано Исусъ на заршинъ царь Иудѣйскы, на тры языка на Латинскы, Еврѣйскы и на Еленскы. Намъ е истина чюдно: чи е было писано Еленскы; защото въ Иерусалимъ не е имало приселение Еленско, а и търговци Елени може твърдѣ малко да са сѣ находили при Еврѣйскы толь суевѣрны народъ, кой са е гнусилъ да са приближи при другы народы и да купи нѣщо си отъ тѣхъ, а най-паче къту и той народъ е спекулантъ и дѣто са е находилъ не е тай лесно оставѣлъ другы да напръдвѣтъ въ търговскы прѣдприѣтыя. Щото Римско правительство въ Иерусалимъ не е имало нуждѣ да надписва и на Еленскы языкъ. А историческаа причина на той-зи надписъ е слѣднамъ: Еврѣй, какъ то е знаино, клеветѣхъ и обвинѣвахъ Исуса Христа чи бунтоваль народа имъ и искалъ да стани царь Иудѣйскы, а тии не признавѣтъ другы царь освѣнъ Кесара. Еврѣй употребихъ тажъ клеветъ; защото Римляни не гоняхъ никожъ религиж и Пилатъ не можаше другче да усѣди на смъртъ Исуса Христа, а въ Римляны бѣше радъ и законъ да надписвѣтъ виновнажъ причинъ всѣкаго усѣденаго на смъртъ, та заради това бѣше надписано на кръста Исусъ Назаршинъ царь Иудѣйскы т. е. Исусъ е усѣденъ на распатие, защото искалъ да стани царь Иудѣйскы, да чѣте народъ на Латинскы языкъ, къту владѣющыи сѣдебны языкъ, а на Еврѣйскы къту мѣстны отъ народа въ общѣ говоримъ языкъ. Еленскый языкъ, какъ то всѣмы можи да размысли, тукъ е ималь твърдѣ малко мѣсто! Нъ ако я на Еленскы языкъ е было надписано, за да чѣтатъ и нѣколко си Гърци, ако са сѣ находили тамо, то

пакъ съ това Гърци не могатъ присвои Духъ Свѣтъй и да са гордѣять безстыдно, чи Богъ и свѣтъй духъ избралъ тѣхенъ само изыкъ за орджие да просвѣти цѣль свѣтъ и да го наричѣтъ Божественны и Евангелскы изыкъ! Защо то надписъ крѣста былъ и на Латинскы и на Еврѣйскы! Това развѣсненіе са унуждихмы да направимъ, защото много учени богословца Гърци съ гордость выкають и казвѣть чи на крѣста было писано и на Еленскы изыкъ, а на Славянскы не было и съ томъ искать да кажѣть нѣщо си! Ако разпатіе Исусъ Христово бѣ станало въ Македоніѣ или въ Тракиѣ, дѣ живѣхъ Славяни, разумѣва са чи надписъ цѣше да бѣди на Латинскы и на Славянскы! и съ това сѣ смѣшны Гърци и не знають що говорѣть, нѣкче по-смѣшны сѣ нѣкой си наши Славяни, кои сѣ приѣли за свѣто сичко що сѣ Грѣцки главы измѣдрили и написали!

3.

Христовѣи първа чъркова дѣ са е съставила и отъ какъвъ народъ?

Чърковѣи повѣстность такожде е позната всѣмъ ученимъ и всѣкы учень знай, чи първаи Христова чъркова, послѣ разпатіе Исуса Христа, състави са въ Иерусалимъ и ти тогава не бѣ друго нѣщо, освѣнъ събрание отъ Христовихъ учениковъ и отъ онихъ кои бѣхъ повѣрвали въ Христа. Тии сички бѣхъ Еврѣй, какъ то е знайо, и не единъ Грѣкъ и Еленъ нѣмаше между имъ! А Христовѣи тии ученици и посланици изпърво проповѣдахъ само Еврѣймъ. Посланикъ Павелъ, Еврѣйнъ, първы почна да проповѣда изычникамъ (не Еврѣймъ), какъ то е знайо, и той първы доходи въ Македоніѣ въ Филипы и Солунъ. Доказательства несорбими на това сѣ Дѣяныя и писма посланиковъ. Двѣ посланы къ Солунинимъ, доказвѣть, какви добри чловѣци

сж' были Солунци, какъ благоволио сж' приѣмляли посланика Павла, колко сж' ти разшырили Христоваж вѣрж по сичкж Дарданиж и Илириж, кои никогы нѣсж' были Елади и Гърциж, ни то е имало тамо заселени Гърци, нѣ се Славни. Свидѣльства исторъчьскы освѣнѣ множество други, имамы и славнаго вытмы Димостена, съвременика Филипа и Александра Македонскаго (3. вѣка прѣды Христа), кой къту приканѣше Атинѣчаны да са убльчжтъ противо Филипа, и искаше да ги усърчи въ прѣдприѣтие имѣ, изчисльва тѣхъ Илиричьскы народы и казва, чи ти ако и да нѣсж' Елени, нѣ варвари (не Елени), никакъ нѣщдтъ тѣрпѣ да ги завладѣй Филипъ, кой бѣ починжлъ да подчинѣва нѣкои си отъ тѣхъ. Посланикъ Павелъ казва юще въ посланыа си (вишь посланыа къ Солуннянѣмъ) чи Солунци му провождали иждивление чѣкъ въ Римъ кога оны тамо страдаше! А народно едно по-прѣданне сжществува и до днѣсь въ Българиж чи посланикъ Павелъ доходилъ и даже до Дунава!

Послѣ Иерусалимскаж първж Христовж чърква видимъ чи втораи са състави въ Солунъ и отъ тамо са разпрострънѣва Христинска вѣра по сичкж Дарданиж и Илириж, Славинскы земы, а нѣ отъ Гърцы и Елены, какъ то сж' ти прильстели свѣтъ и юще ищдтъ да льстежтъ, мыслаще чи сега е срѣдний мраченъ вѣкъ! Посланикъ Павелъ, кой е ходилъ и въ Атины, не е можалъ да състави тамо чърква, какъ то въ Солунъ; защото въ Атины и въ общѣ въ тогданшж Гърциж, многоброини кумири и храмове не оставѣхж тѣи лесно еленскаго народа да приѣмни друго вѣроисповѣданне. А въ Солунъ и въ цѣлж Дарданиж и Илириж, дѣ живѣхж Славни и вѣрвахж иринскаж вѣрж, кож си бѣхж принесли въ приселение си отъ Хиндистана т. е. въ добро и зло начало, въ безсмъртие души, въ бѣдъщи жи-

вотъ, въ Божьи огнь, въ сватъ водъ и проч., а иѣмаха никаквы рѣкодѣли богове = куміры, тии, казваны, Славини твърдѣ лесно можахъ да са убъригъ и да приѣмнѣтъ Християнскаж вѣрж, какъ то са сж' лесничко убърижи и ж приѣли по свидѣльству самага посланика Павла.

Вышеизложены за първаж въ Иерусалимъ съставенѣ отъ Еврѣевъ Христовѣ чърквѣ, и втораж въ Содунѣ отъ Славинахъ, сж' доказательства сваты и необоримы и никой не можи доказа противное. Тукъ сатаничьскаи папска и патриаршеска гордость, чи тии были глава чъркви и тѣмъ трѣбало да са покорѣва цѣлъ Християнскы миръ, исчезва за всегда и доказва са едно чисто глумоумлие!

Сега остава да докажимъ, на каквы изыцы сж' проповѣдали народамъ Христови посланици и да додимъ на нашъ прѣдмѣтъ, за българское крѣщение и за свашеное наше писание. То въ кратцѣ вѣны можи са доказа.

Въ самое благовѣствовуание (евангеліе) ѣ казано: чи Христови ученици приѣли даръ отъ духа сватаго и говорили сичкы изыцы. То ще кажи, чи тии сж' говорили и Българскы.

Ако ли же иѣкой си невѣрникъ не приѣма това за истиннѣ и кажи: чи то не ѣ было тѣй! То и инакъ ако ѣ было, т. е. Христови ученици ако сж' проповѣдали таж вѣрж, къту чловѣци, то пакъ ѣ трѣбало да знажтъ изыцы другимъ народамъ, коимъ сж' проповѣдали, иначе не быхъ са споразумѣли никакъ съ тѣхъ! А да кажимъ чи свати ученици и посланици Христови Еврѣи сж' употребили хытры Гърцы за драгомани, то ѣ глумоумлие! Absurde! trois fois absurde!

Посланикъ Павелъ, освѣнъ устное проповѣданье, работилъ и съ писма, писалъ разнимъ изычнѣ-

наитъ (не Еврѣимъ) народамъ, разумѣва са чи трѣба да имъ е писалъ на шзыцы имъ.

Писавши Христовое благовѣствованіе посланици имахъ даръ духа сватаго, какъ то ни поучѣва святое благовѣствованіе, и знавхъ сички шзыцы. Тии е трѣбало да пишѣтъ и Славянскы за Славныи, а нѣ само Еленскы, иначе быхъ съгрѣшили прѣдъ Бога! Посланикъ Павелъ самъ пиши, чи между кръстившимъ са нѣма, ни Варвариянъ, ни Скытинъ, ни Елениянъ, нѣ сички сж' братии въ Христа. Това не викали грѣмогласно и не показвали чи и тогава имало разпрѣ за народность, и чи Скыты и Варвари (подъ иманемъ конхъ Гърци сж' разумѣвали най-много Славянскы народы), были прѣдмѣтъ посланика Павла, т. е. ималъ и съ тѣхъ работѣ, а съ томъ е искалъ да ги примиря? Можи ли си помисли нѣкой си, чи посланикъ Павелъ е прѣдпочель едногo самого народа и шзыка, а прѣзиралъ и уничтожавалъ другихъ? Нѣ! Нѣ! Това никоги не можи са отдади Павлу! Посланикъ Павелъ, какъ то и другии посланици сж' были умни и богодухновенни мъжие и нѣсж' писали само на еленскы, ни то сж' прѣдпочели само грѣцкыи народъ! Прѣдъ тѣхъ, какъ то и прѣдъ Бога сички народи сж' равни. Тѣхни писаныи го потвърдѣвътъ на тысащы мѣста и не е нуждѣ да ги навождамы тукъ и да говоримъ выще о тому.

Кръстившии са Македонски Славяни отъ посланика Павла, трѣбало е да са стараѣтъ и за еднородныи са братии Руманцы (Тракийскы Българы) да ги кръщѣтъ и тѣхъ, съ коимъ сж' были подъ една власть т. е. Римская държава, какъ то по горѣ казахмы. А Староплавянски свободни и независими Българы, едно спорадъ Християнската вѣрж, а друго спорадъ Римската власть, коей служахъ еднородни имъ братии Македонци и Руманцы, были сж' нихни

неприятели, и тамо за това не е можѣла да са разпростръни Християнската вѣра тѣй скоро. То са доказва чи въ по-подирны врѣмена, кога са състави византийска новѣ държава и са биѣше съ свободны Българи, въ Византийскы пълчища са нахождахъ многи прѣдводители и войни отъ Македонскы и Тракийскы Славны и тия са биѣхъ съ единородны си братия, юще непокрѣстени Старопланинцы Българи Въ врѣма же Костадина великаго погранични пълчища Византийскыя държавы были сж' Македонски и Тракийски Славны. А въ врѣма Управды (Иустиниана) великаго, кой е былъ родомъ Славянинъ, какъ то сж' сами Византийскы писатели записали, чи былъ отъ Бѣдериана (близъ Охридъ), майка му са зва а Бѣгльвица, баща му Изтокъ, а Византийци отъ послѣ имъ сплѣли баснословно родословие въ врѣма того великаго мажа, почти цѣло войнство са състоѣло отъ Славны. Это и свидѣльство отъ едного съвременника византийскаго писателя:

ΑΝΕΚΔΟΤΑ, ΟΥ ΗΙΣΤΟΙΡΕ ΣΕΚΡΕΤ
DE JUSTINIEN — ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.

Κεφαλαιον 6.

α! Οτινες δε ανθρωπω Ιουστιανος τε και Θεοδωρα ησιην, τροπω τε οτω διεσπασαντο τα Ρωμαων πραγματα ερωην ερχομαι. Αλοντος εν Βυζαντιω την αυτοκρατορα αρχην εχοντας, γεωργοι νεανιαι τρεις, Ίλλυριοι γένος, Ζιμαρχος τε και Αιτύβιστος, και Ιουστινος ο εκ Βεδεριανης, πραγμασιν ενδελεχεστατα τοις απο της πεντας οικοι μαχομενοι, τατων τε απαλλαξειοντες, επι τω στρατενεσθαι ωρησαν. Και πεξη βαδιζοντες ες Βυζαντιον ησαν. σισυρας επι των ωμων αυτοι φεροντες, εν αις δη αλλο ουδεν οτι μη διπιδρους αριτους οικοθεν εμβεβλημενοι, αφικοντο. ταχθεντας τε εν τοις στρατιωτικοις καταλογοις βασιλευς

αὐτοὺς ἐς τοῦ παλατίου τὴν φυλακὴν ἐπεξελέξατο. Κάλ-
λιστοι γὰρ ἅπαντες ἦσαν.

γ! Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, ἐς μέγα δυνάμειος οὗτος Ἰουστίνος ἐχώρησεν. Ἀρχοντα γὰρ αὐτὸν Ἀναστάσιος βασιλεὺς κατεσείσατο, τῶν παλαιῶν φυλάκων. Ἐπὶ δὴ τε ὁ βασιλεὺς ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο, αὐτὸς τῆ τῆς ἀρχῆς δυνάμει τὴν βασιλείαν παρέλαβε, τυμβογέρον μὲν γεγινώς ἤδη, ἀμάθης δὲ γραμμάτων ἀπάντων, καὶ τὸ δὴ λεγόμενον ἀναγράφητος ὢν· οὐ γέγονος ἐν Ῥωμαίοις πρότερον τοῦτό γε. Ἐιδισμένον δὲ γράμματα οἰκεῖα βιβλίοις ἐπιθέσθαι τὸν βασιλέα, ὅσα ἂν ἐπαγγέλοντος αὐτοῦ γένοιτο, αὐτὸς μέντοι, οὔτε ἐπήγγελεν, οὔτε τοῖς πρᾶσσομένοις ξυνεπίστασθαι, οἷος τε ἦν.

δ! Ὅς δὲ παρεδρέμειν αὐτῷ ἔλαχεν ἀρχὴν τὴν τοῦ καλουμένου κοιαιστρος, Πρῶκλος ὄνομα, αὐτὸς δὴ αὐτόνομῳ γνώμῃ ἅπαντα ἔπρασσεν. Ὅπως δὲ μαρτυροῖεν τῆς βασιλέως χειρὸς ἔχοιεν, (οἷς) ἐπίκειται τὸ ἔργον τοῦτο, ἐπενοήθη τάδε. Ξύλῳ ἐιργασμένῳ βραχεῖ, ἐγκολάψαντες μορφὴν τινα γραμμάτων τετάρων, ἅπερ ἀναγνῶναι τῆ Λατίνων φωνῇ δύναται· γραφίδα τε βαφῆ βάψαντες, ἢ βασιλεῖς γράφειν εἰώθασιν, ἐνεχειρίζοντο τῷ βασιλεῖ τούτῳ. Καὶ τὸ ξύλον, οὐπερ ἐμνήσθη, τῷ βιβλίῳ ἐνθήμενοι, λαβόμενοι τε τῆς βασιλέως χειρὸς, περιήγον μὲν ξὺν τῇ γραφίδι ἐς τῶν τετάρων γραμμάτων τὸν τύπον, ἐς πάσας τε τὰς τοῦ ξύλου αὐτὴν περιελίξαντες ἐντομάς, οὕτω δὴ ἀπηλλάσσοντο, τοιαῦτα βασιλέως γράμματα φέροντες. Τὰ μὲν ἀμφὶ τῷ Ἰουστίνῳ τάντη Ῥωμαίοις εἶχε.

(Приводъ на Французскы.)

CHAPITRE VI.

1. Jarrive au recit de la vie privée de Justinien et de Théodora, et de la manière dont ils gouvernèrent les affaires des Romains.

A l'époque où Léon regnait en autocrate à Byzance, trois jeunes cultivateurs, Illyriens d'origine, Zimarque, Ditybiste et Justin de Bédériane, qui étaient aux prises avec la plus profonde misère, par suite de la pauvreté de leur maison, abandonnèrent leur patrie pour le service militaire. Ils se rendirent à pied à Byzance, portant sur leurs épaules chacun un sac, dans lequel ils n'avaient pu mettre en partant que des pains surcuits. Ils arrivèrent (à leur destination), et après les avoir passés en revue, dans les rangs des militaires, l'empereur les incorpora dans la garde du palais; car tous les trois étaient de très — beaux hommes.

.....

3. Avec le temps, ce Justin s'éleva à une grande puissance. L'empereur Anastase lui donna le commandement de la garde du palais, et quand ce prince fut effacé de la livre de vie, l'influence de cette place procura l'empire à Justin. Il était alors arrivé à un âge voisin de la tombe. Il était tellement illettré, qu'on pouvait dire qu'il ne savait ni lire ni écrire, ce qui ne s'était jamais vu chez les Romains (dans un si haut rang). Il était d'usage que l'empereur apostillât les écrits qui lui étaient présentés, afin de faire connaître ses ordres. Mais Justin était incapable de rien écrire de semblable, ni de s'assurer de leur exécution.

4. Celui qui remplissait auprès de sa personne les fonctions de questeur (*zoitatōros*), Proclus, décidait, de toutes choses à sa fantaisie. Mais afin que ceux qui en avaient la charge eussent la preuve que la main de l'empereur avait passé sur chaque affaire, on imaginait le procédé que voici. On grava sur une planche amincie à cet effet, la forme de quatre lettres appartenant à la langue latine; et trempant dans la pourpre le stylet dont les rois ont coutume de se servir pour

écrire, on le mettait ainsi préparé dans les mains de ce prince; puis plaçant la tablette dont j'ai parlé sur le papier, on conduisait la main de l'empereur, on amenait le stylet sur le type des quatre lettres, c'est à dire sur toutes les formes sculptées dans la tablette, et on retirait ainst l'écrit muni de la signature de Justin. Voilà par quel procédé s'expédiaient sous son règne les affaires de l'empire.

(Приводъ на Български.)

Глава 6.

а. Какви чьловѣци сѣ' были Иустиниинъ и Теодора (жена му), и на кои начинъ раздрахъ Римльнскы работы щѣ приказа. Въ врѣма самодържца Леона въ Византионъ, троица млади земеделци, родомъ Илирийчани (Славши), Зимархъ (Зимарь), Дитивичъ и Иустинъ (Управда) отъ Бедериинъ, кои са нахождахъ въ голѣмъ бѣдностъ отъ глади у дома си, да бы са отъ това отървали, управихъ са да поставяють въ военна служба. Тии доидоха пешаци въ Византионъ (Царыградъ), съ по една овчарскѣ косматѣ улижъ (1) на рамена си, въ коимъ бѣхъ си зѣли по-малко сухарикъ (пехсимедъ) отъ дома си, и къту са причислихъ въ военныя регистры, царь ги избра за палатскажъ гвардижъ; понеже бѣхъ сички твърдѣ лични момци.

3. Врѣмени же мимотешку, Иустинъ достигна на голѣмъ мощъ (силѣ). Царь Анастасъ го направи главатара надъ Палатскы Гвардии. Послѣ смърти же цара, Иустинъ спорадъ това си достоинство (чинъ) цю имаше успѣ та зѣ въ рѣцѣ си Византийское царствование, и бѣше въ дълбока старостъ и

(1) Слово = косматѣ дрѣхъ отъ овчѣ кожѣ и овчарска улижъ, какви то си имѣть и до сега Българи.

безкижничь ствѣсмь, кое други пѣть не бѣ са случало въ Римляны (т. е. да стани императоръ безкижничь чловѣкъ). А понеже бѣ употрѣбление и самъ си царь да подписва указы си, на това той го имаше.

4. Онъ-зи кой изпѣлѣваше длъжность кѣсто-ра, кой са назовавашъ Прокль рѣшѣваше и управлѣваше сички работы, какъ то си щѣши. Нѣ за да бждѣть увѣрени изпѣлѣвшци царскы указы, чи царская рѣка ѣ минала на всѣкы указъ, измысли са слѣдное: Издѣбахъ на едно дръвце четиры Латинскы слова, и кѣту потапѣхъ въ чървеное мастило перо, съ кое царие пишахъ, давахъ го царю. А онова дръвце гуждахъ надъ книгъ и кѣту улавѣхъ царская рѣка, развождахъ ѣ съ перо то надъ печата четиры тѣхъ словъ и на сички други издѣбаны рѣзкы дърва, и тѣй са добивахъ подписании отъ цара указы. Такива сж' были Римлянскы работы въ врѣма Иустина. —

Отъ това съвременно свидѣтельство Прокопа и другихъ Византийскихъ писателей, всѣны види, чи Иустинъ = Управда първы ѣ былъ Българинъ отъ Бедеринъ и чи въ Византийскы пѣлчища имало множество Българи воиници, кои възлазили и на царскы Византийскы прѣстолъ. Иустина ѣ наслѣдилъ сестринъ му сынъ Иустининъ или Управда вторый. Ето що казва и за него французскый историкъ Amédée Thierry, кой ѣ чърпалъ това се отъ Византийскы писатели, а имано отъ Прокопа и другихъ. А навождамы и него да покажимъ нашимъ Българьмъ чи тѣй-зи работы са издирени и изслѣдовани и отъ Европѣйцевъ.

Vers l'an 474 et pendant le règne de l'empereur Léon, étaient arrivés de Bédériana à Constantinople trois jeunes paysans qui, un bâton à la main et un sayon de poil de chèvre sur l'épaule, avec quelques,

pains noirs, venaient chercher fortune dans la ville Impériale. Comme ils étaient grands et bien tournés un recruteur les enrôla dans la milice du palais, où ils firent tous trois leur chemin, moitié par leur bravoure, moitié par la souplesse et l'habileté de conduite qui distinguait les monagnards de leur pays. L'un d'eux fut l'empereur Justin qui de grade en grade était devenu commandant supérieur de ces mêmes milices palatines où il avait été simple soldat. A la mort d'Anastase, l'eunuque grand-chambellan voulant faire pencher le choix de l'armée vers une de ces créatures, remit à Justin une grande somme d'argent pour la distribuer aux soldats : Justin la prit la distribua, fut lui-même proclamé auguste, et l'on rit beaucoup du tour que le capitaine des gardes avait joué au grand-chambellan. Quand Justin eut sa fortune faite, il appela près de lui sa soeur Béglénitza, femme d'un paysan de Taurésium, nommé Istok, et leur fils Uprauda, qu'il voulut élever comme sien, car il n'avait point d'enfants. Les trois campagnards déposèrent en même temps que leur costume Illyrien, leur noms, qui auraient par trop égayé la haute société de Constantinople ; on leur donna des noms latins sonores, on leur fabriqua même une généalogie qui les faisait descendre d'une branche de la noble famille des Anicius, implantée autre fois en Dardanie. En vertu de ce baptême latin, Béglénitza devint Vigilantia ; Istok, Sabbatius ; et Uprauda prit ce nom de Justinianus qu'il a su rendre immortel.

Le père de l'Hemus n'avait pas reçu dans son enfance une éducation bien soignée, s'il est vrai, comme le raconte Procope, qu'il ne pouvait signer son nom qu'à l'aide d'un lame d'or évidée dont il suivait les traits avec sa plume ; en tout cas, il voulut qu'il en fût tout autrement de son neveu. Le jeune Uprauda reçut les meilleurs maîtres en toute chose, et les

étonna par l'activité insatiable et l'universalité de son intelligence: Eloquence, poésie, théologie, art militaire, architecture, musique, il voulut tout savoir et sut tout. Devenu empereur, il travailla lui-même à ces monuments éternels du droit qui font sa première gloire. Ses rapports au sénat étaient toujours son ouvrage, et il les improvisait souvent, quoique avec un accent un peu rude, et qui decelait son origine illyrienne. L'église grecque chante encore aujourd'hui une des hymnes qu'il composa, et dont il faisait aussi la musique. Enfin plusieurs monuments de Constantinople et de provinces furent construits sur ses plans ou d'après ses avis. . . . .

(Приводъ на Български).

„Камъ 474 лѣто (послѣ Христа) въ царствуваніе самодържца Леона, бѣхъ дошли отъ Бедеринѣ въ Царыградъ троица млади селчани кои, съ по една сопа (топгъ) въ рѣкѣ и единъ отъ козы мѣхъ улия на рамо, съ по нѣколко чърны хлѣbove въ неж, идѣхъ да търсѣтъ честъ си (каметъ) въ царствуещий градъ. Защото бѣхъ идри и напети момци, единъ рекруторъ (онъ-зи кой събира войници) записа ги въ палатскаж войскѣ, дѣ и троица слѣдвахъ пѣприще си, отъ части съ юначество си, отъ части же съ снходитѣлностъ и способностъ повѣдениа си, съ коимъ са отличѣвахъ горцы мѣста имъ. Единъ отъ тѣхъ быде императоръ Иустинъ, кой отъ чина на чинъ бѣ достигналъ главны главатаръ на тѣй-зи салцы палатскы войскы дѣ быше простъ войнъ. На смърти Анастасиа, великий шамбеланъ (камаргеръ) скупецъ, ищанъ да издѣйствува да падни изборъ войнства за царъ на одного отъ неговы любимцы, дади Иустину едно голѣмо количество сръбра да го раздаде воинкамъ: Иустинъ го зълъ, раздавъ го и привѣзгласилъ са той-самъ Августъ (царъ), и много смѣхъ станжло за таж играчкѣ велико-

му Шамбелану. Къту достигналъ честь си (късметъ си) Иустинъ, призовавъ при себѣ си сестра си Българница, съруга едного селачанина отъ Юстинианъ примъ (Изкопъ?), на има Истокъ, и сына му Управда, кого искаше да възпитае къту свои си, защото имаше никакъ дѣца. Тии троица селачани ведно съ Илиричское си облѣкло съблѣкохъ и народны си имана, кои быхъ много забавляли высокое цариграшко общество; дадохъ имъ са Латинскы звонливы имана, скова имъ са съвременно и едно родословие кое гы правѣше чи произхождатъ отъ една лозъ благороднаго рода Аниции, кое са ушь нѣкогашъ приселило въ Дарданиѣ. Силомъ тога Латинскаго кръщеня, Българница станѣла Вигилантия; Истокъ, Сабатый; и Управда зѣлъ това има Иустинианъ кое знаи да увѣковѣчи.

Старопланскый овчаръ не бѣ са възпыталъ въ младости си съ доброприлѣжно възпытание, ако е истина, какъ то го приказва Прокопъ, чи не можалъ другче да подписва има си, нъ помощиж на една златъ жица издѣлбанъ коей е слѣдовалъ рѣзки съ перо си; какъ и да е, той искалъ да бѣди другче съ неговъ непотъ (сестринъ сынъ).

Младый Управда е ималъ най-добрыя учителя на всѣко нѣщо, и гы удивилъ чрѣзь ненасытнажъ си дѣятельность и всемирность духа си! краснорѣчие, поезия, законъ (право), богословие, военно художество, архитектура, музика, той ищаше сичко да знаи и знаи все. Къту стана императоръ (на мѣсту вуика си), самичакъ работи на тѣй-зи вѣчны възпоманяны (монументы) права (законахъ) кои съставлятъ най-голѣмаж му слава. Неговы отношеня съ Сената были съ всѣкогы неговое списание, и той гы безъ прѣготвления часто прѣдлагаше, ако и съ едно произношение малко не гладко (Българско!), кое открываше негово Илирийско родопоклоение. Гръц-

каш чъркова пѣй и ище до днѣсь единъ имъ (пѣсень чърковна), кого ѣ той съчинилъ и музика (пѣты) му направилъ. Най-послѣ много великолѣпны зданья въ Константиновъ градъ и въ облысти създали са сж' по неговы устрои (планове) или спорадъ негово мнѣние.“

Ето що ѣ былъ Иустинъ и Иустиницъ, Славяни чисти. А Иустинъ, ако по-голѣмо число войнства нѣсж' были Славяни, не ѣ можалъ тѣй лесно само съ пары да стани Византийскы императоръ! Горди Латини и Гърци не сж' тѣй лесно притърпѣвали да бѣди таково едно нѣщо, старопланискы овчаръ да стѣпи на прѣстола великаго Костадина, а ище и безкнижникъ овчаръ! То са види исно чи по-голѣма часть войнства сж' были Славяни, какъ то и въ държавныя чинове. Ето що казва пакъ Прокопъ за войнства и какъ са сж' цѣнили въ това Гърци:

Ἐπι μέντοι, καὶ ἄλλαις ζημιῶν ἰδέαις πολλαῖς τοὺς στρατιώταις ἀπέκναιον, ὡς περ ἀμειβόμενοι τῶν ἐν τοῖς πολέμοις κινδύνων ἐπικαλοῦντες τοῖς μὲν ὡς Γραικοὶ εἶεν, ὡς περ οὐκ ἐξόν τῶν ἀπὸ τῆς τὸ παράπαν τινὲ γενναίῳ γενέσθαι τοῖς δὲ ὡς οὐκ ἐπιτεταγμένον πρὸς βασιλέως σφίσι στρατέυσθαι, καὶ περ ἀμφὶ τοῦτο γράμματα βασιλέως ἐνδεικνυμένοις, ἅπερ οἱ λογοῦνται διαβάλλειν οὐδεμιᾷ ὀκνήσει ἐτόλμων ἄλλοις δὲ, ὅτι δὴ τῶν ἐταίρων ἡμέρας σφίσι ἀπολελεῖσθαι τινὰς ξυμβαλή.

(Приводъ на французскы.)

De plus, ou ragna les militaires par beaucoup d'autres inventions fiscales, comme pour les récompenser des dangers aux quels ils s'exposaient à la guerre.

Les uns étaient réprouvés sous la dénomination de Grecs, comme si rien de brave ne pouvait sortir de cette race. Les autres furent écartés sous prétexte que

l'empereur ne leur avait pas assigné le service auquel ils étaient attachés, quoiqu'ils eussent exhibé leurs commissions officielles. Les logothètes osaient, sans pudeur, les déclarer subreptices. D'autres étaient licenciés, parce qu'ils s'étaient éloignés pendant quelques jours de leurs compagnons d'armes. —

(Приводъ на Българскы).

При томъ, подрѣзвахъ (зѣмахъ имъ) воиницы чрѣзъ много други уграбительны измышлены, кѣту въ награждение ушь за опасности на коимъ са сѣ излагали въ бои.

Едни са не одобрявахъ подь названіемъ Гърци, чи ушь нищо юнашко не можало да бѣди отъ той-зи родъ. Други сѣ отдалячавали подь прѣдлогъ чи императоръ не имъ е назначилъ службѣ на кою сѣ были прилѣпени, ако и да сѣ швили въ сѣду званичю имъ службѣ. Писари (логотети) дързувахъ, безстыдно, да ги показвѣтъ откраднати съизмамъ (писма имъ). Други са отпущахъ, защо то са были отдалячили нѣколко дена отъ военны си другары. —

Тукъ (въ 24 главѣ) Прокопъ говори за злоупотребление що са е творило въ войнство въ врѣма Иустинна, дѣ видимъ чи между войнство имало и Гърци зовими, коихъ унищожавали чи нищо юнашко не можѣло отъ тѣхъ да бѣди. То ще кажи чи Иустинишъ не любилъ той-зи родъ и чистилъ ги отъ войнства си и тии нѣсѣ были въ голѣмо количество, кога сравнимъ Славны и други народы, кои сѣ были тогава подь Византийскѣ власть. А отъ други мѣста Прокопа са вижда явно, чи Иустинишъ оставѣлъ варвары, кои имали непрѣстанны боюве съ Византийскѣ власть, да напръдовѣтъ и давалъ имъ ище скрытомъ и пары! Тии варвари отъ Византийцы назоваеми нѣсѣ други освѣнь Старопланински свободни и непокорени Българи, коимъ

Иустинианъ е жалалъ напредкъ, къту еднородецъ имъ.

Тѣй-зи сж' неоторимы доказательства чи Византийска империя е была съставена отъ смѣсъ народовъ, а най-голѣмъ часть Славны; Гърци же были едно незначително иѣщо въ нежъ, а о языку имъ въ него врѣма и до десатаго вѣка ни то рѣчь е было. Иустинъ и Иустинианъ на Латинскы языкъ писали и той былъ владыщый.

Да дойдимъ пакъ на нашъ прѣдмѣтъ за Христоваж чърква и вѣрж.

Христоваж чърква до врѣмени Костадина великаго (3. вѣка подиръ Христа) не е можала да са усили, какъ то е добрѣ познато, и Христианска вѣра са гонѣше отъ изычниковъ строго. Въ това разстоише Еленъ и Гръкъ иѣсж' слушаше нигдѣ гражданскы т. е. тии иѣмаха никаквж особилъ независимостъ ни то власть, въ бѣхж равно поддани Римлянѣмъ, какъ то Македонски и Тракийски Славны. А свашенное писание бѣше са до него врѣма написало т. е. Благовѣствување, Стары-Завѣтъ, Псєникъ и иѣкои си богослужебни други книги. Македонски Славны приѣмше Христианство ище въ врѣма посланика Павла, какъ то видѣхмы, не можѣхж да останжтъ до него врѣма безъ свашенно писание и безъ богослужебны книги.

Трѣбало е да сж' ги имали и тии на свои си языкъ, заченше да пишжтъ ище отъ врѣмени посланика Павла.

Костадинъ Великий роденъ въ Нишъ (въ Дарданиж) отъ Българы родители, на Римлянскж службж, сполучи угодно врѣма, кога Римска държава са нахождаше въ междуособны размиры, и съсъ Христианы най-паче войны, успѣ та ж освои и раздѣли на двѣ, избравъ себѣ за прѣстолный градъ Визж,

приимановавъ го на има си, Костадиновъ градъ или Новъ Римъ, въ 330 л. подиръ Христа.

Римская прѣжде сила държавна отъ тогава почва да отслабва и отпада, до дѣ най-послѣ са изгуби. Костадинъ първы дади свободѣ Христиньмь да исповѣдътъ швно вѣрж си и да си зидажтъ великолѣпны храмове, и онъ, казвать, на близо смърти си кръстиль са.

Новоучръжденаа отъ Костадина византийска държавна са състоише отъ смѣсь разнихъ народовъ, т. е. отъ Латины, Еврѣй, Армены, и отъ най-гольма часть Славны, а Гърци твърдѣ малко, кои само въ Пелопонесъ са нахождахъ. Сичкы тыя народы Христиньскаа вѣра бѣ съединила на едно и носѣхъ общое има *Ῥωμαῖοι* = Римляни = Руманци. А владѣжщый языкъ бѣше Римлянский и до десатаго вѣка никаква званична (официална) документа Византийскаа държавы не са находи писана на еленскы — гръцкы языкъ. Въ вѣрма Иустиниана, какъ то видѣхмы, Гърци были съвсѣмъ прѣзрѣни и негы приѣмали въ византийское войнство. Это що казва пакъ Прокопъ за тѣхъ какъ сж' были притаснени въ Пелопонисъ:

Ἐν ταύτῃ Ἀλέξανδρος (ὁ Φαλίδιος) τῇ πορείᾳ καὶ τοὺς Ἕλληνας εἰργάσατο τάδε. Τοῦ ἐν Θερμοπύλαις φυλακτιρίου οἱ τὰ ἐκείνῃ γεωργοῦντες χωρία, ἐκ παλαιοῦ ἐπεμελοῦντο, ἐκ περιτροπῆς τε τὸ ἐντᾶνθα τεῖχος ἐφύλασσον, ἦντινα δὴ ἔφοδος βαρβάρων τινῶν ὡς ἐπισκεψεί ἐς τὴν Πελοπόννησον ἐπίδοξος ἦν.

Ἄλλ' ἐντᾶνθα γεγόμενος τότε Ἀλέξανδρος οὗτος, προνοεῖν Πελοποννησίων σκηπτόμενος, οὐκ ἔφη γεωργοῖς τὸ ταύτῃ φυλακτιρίου ἐπιτρέψαι. Στρατιώτας οὖν ἐντᾶνθα εἰς διαχιλίους καταστήσάμενος, οὐκ ἐκ τοῦ δημοσίου χορηγεῖσθαι σφίσι τὰς συντάξεις διώρισεν, ἀλλὰ τῶν ἐκ τῆ Ἑλλάδι πασῶν πόλεων, τὰ τε πολιτικὰ καὶ θεωρητικὰ ἔμπειρα ἐς τὸ δημοσίον ἐπὶ τὸ προσχῆματι τούτῳ μετένεγκεν, ἐφ'

ὧ ἐνθ' ἐνδε οἱ στρατιῶται οὗτοι σιτίζοιντο, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐν τε τῇ ἄλλῃ πάσῃ Ἑλλάδι, καὶ οὐχ ἤμισια ἐν Ἀθήναις ἀνταῖς οὔτε τις ἐν δημοσίῳ οἰκοδομίᾳ . . . οὔτε ἄλλο ἀγαθὸν (Ξυπέβη). Ἰουστιανὸς μέντοι τὰ τῆδε διοικημένα τῷ Ψαλιδίῳ οὐδεμιᾷ μελλήσει ἐπέρρωσε. Τὰντα μὲν οὖν τῆδε κειώρηκεν.

(Приводъ на Французскы.)

Dans cette mission, Alexandre fit subir aux Grecs cette autre avanie. Les cultivateurs des pays contigus au poste des Thermopyles avaient de toute ancienneté la charge d'y veiller; et chacun à leur tour, ils montaient la garde à la muraille qui ferme ce passage, lorsqu' une invasion des Barbares en Péloponnèse était imminente.

Alexandre s'y rendit, sous prétexte de veiller aux intérêts des Péloponnésiens, et ne recommanda point aux cultivateurs de ces contrées de garder le fort. Il y plaça deux mille soldats en garnison, mais il n'assigna pas leur solde sur le trésor public. Seulement il se servit du prétexte de cette destination, pour faire verser au trésor les revenus de toutes les villes de la Grèce affectés à la dépence de la cité et aux spectacles de leurs habitants.

Ainsi, pour assurer la subsistance de ces soldats (si petite qu'elle fût), la Grèce entière fut ruinée par l'expédient de cet homme; et Athènes, comme les autres villes . . . n'eut plus aucuns deniers à employer à des monuments, ni aux autres objets d'utilité publique.

Cependant Justinien se hâta de donner sa sanction à toutes les innovations du Petit — Tondou (Ψαλιδίῳ); voilà comment les choses se passèrent de ce côté.

(Приводъ на Български.)

Въ това си пълномощно ходенъе (мисия) Александръ Псалидий = въсостриженный стори Еленамъ сѣдныа. Съсѣди Термопилскы земеѣдци отъ старо врѣма бѣхъ упрѣдѣлени да вардѣтъ нежъ крѣпость, кога са случи да нападиатъ въ Пелопонисъ нѣкои си Варвари.

Нъ той Александръ отидѣ тамо, подѣ прѣдложенье да заварди ушь Пелопонискы ентѣреси, и каза чи земеѣдци не трѣба да вардѣтъ тѣа таснины. На мѣсту тѣхъ той постави двѣ тысацы войници на стражѣ, нъ не имѣ назначи платкѣ отъ царско съкровище, ами отъ приходы на сичкы градове въ Еладѣ, кои първо са употрѣблѣвахъ за построенье на обществены работы и позорища, и съ той-зи начинъ той уведи сичко въ царское съкровище. Така, да са обдѣржаватъ тѣй-зи войници (кои и твърдѣ малко ако бѣхъ), цѣла Елада = Гърция са съсыпа, отъ тажъ постѣпкѣ того-зи чловѣка; и Атини, какъ то и сичкы други градове (въ Еладѣ)... нѣмаха вѣкы ни то дукахе да употрѣбѣтъ за зданыа и другы общественны полезны работы.

Истиннишь одобри сичкѣ тажъ Псалидовѣ на радбѣ и ето какъ отиваха работи на това мѣсто т. е. въ Еладѣ. —

Това ѣ писано отъ съвременикѣ и на еленскы мзыкѣ.

Всѣкы види ясно кое само мѣстице ѣ носило има Елада — Гърция и въ какво положение са ѣ находило тогава. За да са обдѣржи една стража поставена на Термопилскы таснины сичкы градове Еленскы и Атини са съсыпали и не имѣ остало не паридѣ!!! Каква чудна Елада ѣ была!... А тии войници, разумѣва са, нѣса' были Гърци, защото видѣхмы по-горѣ чи Гърци нѣ са' са приѣмали въ

византийское войство, въ най-паче съ были Славяни.

При такива съвременны свидѣльства Гърци оставятъ посрамени що пишеть днѣсь и са гордѣють чи Византийска държава е была Гръцка! . . .

Да дойдимъ пакъ на главный си прѣдмѣтъ.

Въ него разстоиние т. е. въ врѣмѣ Великаго Костадина независими въ Старѣ-Планинѣ Българи почнаха да са движеть и покушавать да освободять отъ Византийска власть брати си по кърви Македонцы и Тракийцы Българи. Тии почнаха да призовавать на помощь отвѣдъ Дунавскы си браты, неподпадшы подъ Римскѣ власть, а най-паче Бессарабскы и Волжанскы Българи. То врѣмѣ бѣше прѣдтече славнаго Атилова вѣка, кой трѣбаше да съкруши западнаы силы, а негови наслѣдници, Боинь, Крумъ и други да покажеть міру българска държава славна.

Костадинъ Великий въ послѣдны си дни ималь бой съ мнмы Готы и далъ ушь дозволение, спорадъ Византийска повѣстность, на 300,000, Сарматы — Славяны, да са населятъ въ Пацониѣ, въ Тракиѣ и въ Македоніѣ и прѣдприѣлъ бой противъ Персийскаго цара Сапора II. Отъ врѣмени Великаго Костадина до крещения Прѣславскаго двора 842 — 854 — минуваль са юще 524 години.

Българское въ Старѣ-Планинѣ царство са усилю, покорении прѣжде отъ Римляны крайдунавскы мѣста, Влашко и Богданско, часть отъ Македоніѣ и Тракиѣ, падать пакъ подъ Българскѣ власть. Въ него разстоиние ставать разновидни боуе между Българи и Византийска власть, Волжански Българи идеть на помощь нѣколко пѣти своимъ братимъ Старо-Планинскимъ Българьмъ, на Византийска прѣстоль възлѣвють императори отъ разны родове, а Еленъ и Гръкъ има пакъ чова!

Не види са на Византийскы прѣстолъ ни Леонидасъ, ни Периклисъ, ни Димостенисъ, ни то нихень изыкъ (до десятого вѣка), нъ се Латинскы, Еврѣйскы, Арменскы и Славянскы ямана, а изыкъ въ общѣ Латинскы = *Λατινων φωνή και οὐχ Ἑλλήνων!*

Ето Французскый Историкъ Amédée Thierry какъ описва тѣхъ времена:

La Pannonie et la Mésie romaines, provinces toutes militaires, furent à l'orient de l'Europe ce que la Gaule était à l'occident, le boulevard de l'empire. Elles couvraient une des entrées de l'Italie et la Grèce tout entière sur ses deux lignes de défense, le Danube et la chaîne de l'Hémos, et leur importance ne fit que s'accroître lorsque Rome se fut donné une soeur sur le Bosphore, et qu'elles eurent deux empereurs à protéger. Malgré les relations fréquentes avec la Grèce et le voisinage de Constantinople, leur civilisation, éclosе au foyer des camps, garda toujours quelque chose de la rudesse, mais aussi de l'honnêteté des moeurs militaires. Elles furent au IIIe et IVe siècles la pépinière des légions, et par les légions celle des Césars. Il est peu de grands empereurs de cette époque qui n'aient été Illyriens. Claude le Gothique naquit au pied de l'Hémos, Probus à Sirmium, Aurélien dans les campagnes qui avoisinaient cette ville; Dioclétien était Dalmate, et son collègue Maximien Hercule, Pannonien. Galérius avait porté le bâton des pâtres dans les montagnes de la Mésie avant de tenir l'épée de Jules-César. Naisse, aujourd' hui Nissa, se glorifiait d'avoir vu naître Constantin, et Valentinien Ier, ce fier Romain qui étouffa du colére en entendant les ambassadeurs des Quades parler insolemment de l'empire, avait eu pour berceau la ville de Sabaria, sur la Save. Au temps où se passent les événements de cette histoire, la Pannonie n'était pas tellement épuisée, qu'elle ne fournit encore des hom-

mes d'élite, soit empereurs, soit généraux; elle venait de donner au trône imperial Marcien et son successeur Léon, et devait lui donner bientôt Justinien. Aëtius, le vainqueur d'Attila, était originaire de Durostorum, la ville actuelle de Silistrie, tandis qu'Alaric, le vainqueur de Rome, avait vu le jour à l'embouchure du Danube, parmi les Gothes de l'île de Peucé; les fils d'Attila et peut-être Attila lui-même prirent naissance sur la rive gauche du fleuve. Les grands ennemis et les grands défenseurs de Rome sortaient donc alors de ce pays, où le Romain et le Barbare se coudoyaient et labouraient souvent le même sillon. C'était toujours la terre des batailles, celle où la mythologie antique avait placé le berceau du dieu Mars.

(Приводъ на Български.)

„Римска Панония и Мезия, области съвсѣмъ военни, были сѣ на възточнѣ стрѣжъ Европы, онова що е была Галия на западнѣ т. е. кѣту ограда Империи. Тии затулѣхъ входы на Италиѣ и на цѣлѣ Гърциѣ на тыа двѣ обранитѣлны чѣрты, Дунава и Ъмонскыя гряды, а най-паче кога то са съгави и Ново-Римско царство на Възпора, тии имахъ да бранѣхъ два императора. Ако и да имахъ часты сношеня съ Гърциѣ и съ ближныя стрѣны Костандинова града, обаче нишо образование; прилѣпено въ полское огнище (въ домашны имѣ животь) уварди за всегда нѣщо си строго (селско), нѣ и честнаго военнаго вѣрава. Тии въ III и IV вѣкове бѣхъ кѣту разсадникъ легионовъ (пѣчицъ) и чрѣзъ легионовъ разсадникъ Кесаревъ т. е. отъ тамо сѣ были съгавили Римски пѣчища, а чрѣзъ тѣхъ пѣчища сѣ ставали сѣ отъ тѣхъ мѣста Кесари (царие). Твърдѣ малко отъ великихъ Императоровъ того врѣмени има кои да нѣсѣ были Илирийчани. Клавдий Готскый сѣ е родилъ въ подножие Ъма = Старыя Планины, Пробый былъ отъ Сирмиумъ (старъ

градъ близо до Митровиць въ Сремъ), Аврелиянь же въ ближнихъ равнины того града; Диоклитиинъ е былъ Далматинець, и неговый другарь Максимиинъ Еркуль, Панонийчанинъ. Галерый е носиль овчарскый кровакъ по Месийскы горы прѣды да върти сабъхъ Нулия-Кесара. Нищъ са славъше съ Костандина Великаго и Валентинна I-го, того гордаго Римлянина кой са удуши отъ гнѣвъ, къту чю Куадскы (Германскы народъ) посланицы да говорять високомѣрно (прѣзрительно) за империя, бѣше роденъ въ градъ Сабария (Сарваръ) при Савъ рѣкѣ. Въ врѣма кога ставахъ събытыя истории сеи (453 — 462), Панонии не бѣше толкова изчърпана щото да не даваше вѣкы избраны мъжне, императоры и генерали; тѣ дади на императорскый прѣстоль Марциина и неговъ наследникъ Леона, и трѣбаше да му дадѣ скоро Нустиниина. Аетый, побѣдитель Атиловъ (sic!) былъ е родомъ отъ Дрьстра (Силистра), а Аларикъ (Илирикъ въ нашъ Царственикъ и други наши лѣтописи), побѣдитель Рима, родиль са е на устие Дунава, между Готамъ въ островъ Певкы; Атилови сынове и може бы и самъ Атила да са сж' родили на лѣвое крайбрѣжие Дунава (Влашко). Велики неприятели и велики бранители Рима излизали сж' убо тогава отъ това мѣсто, дѣто Римляинъ и Варваринъ часто сж' биѣхъ и работѣхъ сащамъ земь. Тамо е было всѣкогы земь боаница, онаи дѣто старое баснословие е полагало рождение бога Бѣдам (Марса).

(Видъ Amédée Thierry Histoire des fils d'Attila.)

Дохожда врѣма вѣкы да са кръстятъ и Старо-Планински Българи, т. е. Прѣславскы дворъ званично, защото е имало много кръстени ище отъ напредъ. То кръщение, какъ то е записано, става въ врѣма Византийскаго Императора Михаила III. пьеница—Michel III. Pivrogne на мѣсту кого е царувала майка му Теодора;

а въ Прѣславъ царувалъ тогава Борисъ или Владимиръ, баща великаго Симеона цара българскаго.

Прѣславское крещение станѣло съ чудотворенъ начинъ, какъ то казахмы: Въ Солунъ са раждатъ два брата Гърци!? Юще въ рождение едного са виждатъ сѣнища. Тии дошли въ Прѣславъ, изобразили второ пришествие, Борисъ са уплашилъ, крѣстилъ сичкъ си държавѣ. Никакво голѣмо крѣвопролитие и упорность не става отъ стрѣжъ толковѣчникъ изычникъвъ Българъ; съ 40 души сичкы са побѣждатъ отъ Бориса и приѣматъ Христианство на силѣ!

До него врѣма не имали Българя писменность, ни то други Славяни! Кирилъ изнаѣрилъ тажъ писменность, обработилъ изыка, гудилъ го въ правила, и какъвъ юще изыкъ! Такъвъ обработенъ, удобоизрѣчливъ, высокъ и прѣбогатъ, какъвъ то ни единъ отъ Европѣйскихъ изыковъ не можи са равни съ него, ако и да сѣ гы работили и гладили толкова вѣкове тысящы учени и мадри мажне!... Кирилъ привелъ свѣщ. писание отъ грѣцкы, т. е. Благовѣствованіе, (Евангелие), Пѣсникъ (Псалтирь) Стары-Завѣтъ и богослужебны нѣкои си книги, а това сичко става и са изпѣлны за седемдесать дны! Чюдно и прѣчюдно нѣщо!

Тука са пыта всѣкъ благоразуменъ чловѣкъ: можи ли такова дѣло да бѣди тѣй скоро? Сами же писмени паматници, кои прѣдаватъ това събытие, казватъ, чи Кирилу помагали, нѣколцина Българи попове отъ Охридъ велми бързопихци, коимъ даже и имана са спомануватъ, Клименъ, Савва, Ангеларии, Наумъ и коихъ гы скытатъ и по Чехия и проч.

Ако Кирилъ и Методии е избобрѣтилъ първы тажъ мечтаемъ Кирилицѣ, отъ дѣ сѣ знаиди тии Българи отъ Охридъ попове да пишмѣтъ на нежъ и

да бждѣтъ ище велми бързопихци? Съвременници Кирилови са извивають отъ ведящъ учени и мадри Българи въ Прѣславъ и около Прѣславъ (въ Тычѣ), Юванъ Еисархъ Българскы, Дуксъ, Царъ Симеонъ Борисовъ сынъ, писатель и поеть, прочотый Бошиъ и други. Тыя сички кѣту разсѣди чловѣкъ, кой има здравъ умъ, не можи приѣмна тамъ легенда за истинѣ.

Ные разрѣшавамы той-зи въпросъ тай: Македонски Българи сж' са кръстили отъ Апостола Павла и сваденое писание почыло да са пиши ище отъ тогава на Българскы изыкъ за Българи, какъ то и грѣцкое на грѣцкы за Гърцы. Мечтаемаи к ирилица е сѣществувала ище нѣколко вѣкове прѣды Христа, и ты са е образовала отъ Зендскаи, какъ то щѣмъ доказа това въ подобно мѣсто. Въ Солунъ, жилище Славинско, имало е училища, дѣ са е училъ и обработилъ Славинскы изыкъ, а въ Охридъ ище въ врѣма Управда великаго имало Славинска независима Патриаршии, нѣколко вѣка прѣды кръщения Прѣславскаго двора. Прѣславски Българи, ище прѣды кръщения си знаели да чѣтѣтъ и пишѣтъ, имали книги, Колѣдницы, Грѣмницы, Мысленицы, Правины = Законы, Пѣтници, Пѣть Звѣзди и проч. писменность имъ была ище Зендскаи, комъ чърноризецъ Храбръ споманува подъ иманемъ рѣзкы и чѣрты. Комъ писменность, молимъ, на свѣтъ не са състои отъ чѣрты и рѣзкы??? Можели писменность да стани безъ чѣрты и рѣзкы?! Прѣславское въ Римъ посолство, въ смѣное врѣма кръщения имъ, казва чи имали прѣды кръщения си книги и пыта, цо да сторѣтъ съ тѣхъ сега кѣту са сж' кръстили?

Ные съ томъ неповреждамы Кирилово и Методиево достоинство и заслугы имъ Българьмъ. Тии кѣту Българи учени въ Солунъ, дошли въ Прѣславъ,

довели отъ Охридъ и нѣколко бързопихци Българи по полове, кръстили Прѣславцы, сѣднали и приписали нѣколко си екзамплара свещеннаго писанна за новокръстившы са Прѣславцы. И това можи да стани и да са изпълни за седемдесать дни. Нѣколко бързопихци полове, за седемдесать дни, подъ управлениемъ дѣятельнаго Кирила или Методия, се равно, много нѣщо приписваѣтъ!

А новоповивши са изъ ведаѣшь учени Българи въ Прѣславъ и на около, отъ коихъ поманыхмы, твърдѣ малакъ трудъ сѣ имали да пишѣтъ нововеденаѣ писменность. Тѣмъ ѣ трѣвало само вѣсту да пишѣтъ отъ дѣсно на лѣво, какъ то сѣ прѣды кръщения си писали Зендская писменность, да почнаѣтъ да пишѣтъ отъ лѣво на дѣсно, какъ то сѣ пиши Славинская дѣшва, и да приѣмняѣтъ измѣнены йвидъ, кой са ѣ въ нежъ малко подругомчѣ угладилъ. За языка нѣсѣ имали нужда да го учѣтъ. И тай отъ ведаѣшь сѣ могли да прочитаѣтъ и разбирѣтъ Христианскы книги и тай за скоро да са свѣжѣ толкова учени Иерарси Българи.

А за голѣмо кръвопролитие и упорность, що не ѣ станало въ това Прѣславско кръщение и то са ясно разтолкува по слѣдному начину: Македонци и Тракийци Българи, кѣту бѣхъ кръщени, и Византийскы дворъ кѣту стани въ миръ съ Българскы тогдашны царь Борисъ, що можѣхъ Старо-Планински Българи да сторѣтъ, кѣту и самъ царь имъ ѣ приѣмилъ Христианскъ вѣрж? Пошавали сѣ малко нѣкои си, а най-паче жрѣцы имъ, нѣ имали сѣ що да сторѣтъ. И тай съ малко едно кръвопролитие са ѣ свѣршило Прѣславское кръщение. Нѣ между жрѣцы са ѣ таила за дълго врѣма Ширинская (Зендская) вѣра, ком и днѣсъ ище съществуетъ между простому народу, съсъ сичкы й почти обряды. Та Ширинская вѣра ѣ пакъ избухнала въ Българий.

нѣколко вѣка подирь крѣщеня Прѣславскаго двора, подь иманемь Богомилска вѣра. Ные о тому ще имама случай другадѣ да говоримь обшчырно.

Наши Старо-Български, оть прѣды крѣщеня Прѣславскаго двора, книги и древности на злѣ сѣдбинѣ сѣ' подпадиѣли ище оть того крѣщеня. Видимь ище чи оть Борисово вѣрма сами Българи сѣ' почнаѣли да ги горѣть, по сѣвѣту Папа Николаи I, понеже тогава, какъ то е знаино, чърква е была ище една и не е была раздѣлена на западнѣ и възточнѣ. А подирь къту сѣ' остаѣли Българи съ възточнаѣ чърквѣ, то и Гърци, кои оть тогава почнаѣхъ да са усилять въ Византийска държавѣ т. е. уведоха послѣ десатаго вѣка грѣцкы изыкъ и постѣпенно изгонихъ латинскаго, и тии кажи, се това сѣ' сѣвѣтовали наши Българы, да горѣть и изтрѣбѣтъ тѣхъ драгоценны старо-български наши древности! Послѣ видимь чи и наши сами Иерарси Българи и иноцы писали противо тѣхъ старо-български оть прѣды Христиинства книги и ги называвали нечистивы.

А въ 1118 въ вѣрма Алексия Комнена, кога България бѣ паднала подь Византийско иго, и Богомилци сѣ' бѣхъ швили между народу, та Византийска власть изгори жива Василии лѣкара въ Царыградѣ, едного оть главны учители Богомилства, тогава, кажи, най-много старо-български книги са изгорихъ, не само оть оныя оть прѣды крѣщеня имь, нѣ ище и оть оныя що бѣхъ са писали подирь Христиинства! Гърци оть него вѣрма ище сѣ' почнаѣли да гонѣть Българскаѣ книжнинѣ и всѣкогы кога сѣ' добывали и най-малкаѣ власть надь Българы, цѣлы книгохранилища Български сѣ' изгорили и въ вѣчно незнайство отдаѣли! Това са е простирало до сегашны вѣремена и имама ище

очевидцы Българи на такива злобы Гръцкаго священства, какъ е то подь разны лъжозвинительны религиозны причины творило това неправедно дѣло! Освѣтъ того, колко то книги сж' отнесли въ Русия, отъ послѣ падениа подь Турскя власть Българи, разни иноци и пѣтшественници Руски и отъ тѣхъ книги много сж' изгорени въ Русия; се отъ такива суевѣрны причины, и на това имаы доказательства. А колко то сж' остаи и цѣлокупни, много са виждать изтергани и изтрыти, а много стомятъ потаени и никому не-достѣпни. Бѣдны Българскы народъ, подь каквы гоненыа е подпадалъ. Колко е страдала наша Старо-Българска книжнина! Нъ Слава Богу истинному! ище са нахожда по ищичко, кое ще открье ученоу свѣту нашъ най-старъ народность въ Европѣ, какъ то и наша старъ книжнина.

Това е нашъ отговоръ на Богословскажъ Гръцкажъ брошуръ, комъ е писана въ фенерскажъ патриаршия, къту отъ иѣкои си пы тийскы столъ, и съ най-гольмажъ фенерскажъ гордость. Нъ ные казахмы чи не отговаримы въ общѣ на сичкы й калугерскы басны и легенды, нъ само на двѣ главны точки, то есть, чи Богъ и сватый Духъ не е избралъ тѣхъ и тѣхенъ изыкъ да просвѣтъять цѣль свѣтъ, и чи тии иѣсж' кръстиди насъ Българи ни то ни сж' дали писменность, какъ то сж' лъгали свѣтъ до сега.

Ные приставаме до тукъ по настоящему; защото, какъ то и другагѣ сме извили, имаы подь печатание едво съявление кое са относи на тысасмо прѣдмѣты.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА

